

**Vabariigi Valitsuse 23. augusti 2021. a korralduse nr 305
„COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja
piirangud“ muutmise korralduse seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Käesoleva korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 23. augusti 2021. a korralduses nr 305 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ redaktsiooni avaldamismärkega RT III, 15.03.2022, 6 ja leevendatakse senist riigipiiri ületamise järgse liikumisvabaduse piirangu korda.

Korraldusega leevendatakse riigipiiri ületamise järgset liikumisvabaduse piirangut ehk isolatsioonikohustust. Korralduse kohaselt ei rakendata riigipiiri ületamise järgset liikumisvabaduse piirangut lisaks sellele, kui isik on COVID-19 haiguse vastu vaksineeritud või COVID-19 haiguse läbi põdenud, ka juhul, kui isik on teinud SARS-CoV-2 RT-PCR või SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi (edaspidi üheskoos *SARS-CoV-2 testi*) mitte rohkem kui 48 enne või vahetult pärast piiri ületamist ja testi tulemus on negatiivne. Seega lisandub isolatsioonikohustusest vabanemise aluste hulka testi negatiivne tulemus.

Samuti ühtlustatakse erinevatest riikidest saabuvatele isikutele kehtivat korda. Nimelt loobutakse käesoleva korraldusega n-ö valgusfoori süsteemist, mis lähtub Euroopa Liidu Nõukogu 25. jaanuari 2022. a soovitusel 2022/107, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse soovitus (EL) 2020/1475, ning lähteriikide eristamisest lähtuvalt nende nakatumise näitajast.

Käesoleva muudatuste järgselt eristatakse vaid, 1) kas isik saabub Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigist, Šveitsi Konföderatsioonist, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigist, Andorra Vürstiriigist, Monaco Vürstiriigist, San Marino Vabariigist või Vatikani Linnriigist (Püha Tool) või 2) kas isik saabub kolmandast riigist.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Riigikantselei, Sotsiaalministeeriumi ning Terviseameti ametnikud.

2. Korralduse sisu

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 punkti 3 ning lõigete 3, 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8 ja riigipiiri seaduse § 17 lõike 1 punkti 1 alusel

Korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 23. augusti 2021. a korralduses nr 305 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ senist riigipiiri ületamise järgse liikumisvabaduse piirangu korda.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 täiendatakse korralduse punkti 2 alapunktiga 4¹, millega nähakse ette, et riigipiiri ületamise järgset liikumisvabaduse piirangut ei kohaldata muu hulgas isikule, kes on kuni 48 tundi enne Eestisse saabumist teinud SARS-CoV-2 testi või vahetult Eestisse saabumise järel ning selle tulemus on negatiivne. Seega lisandub riigipiiri ületamise järgsest liikumisvabaduse piirangust vabastavate tingimuste hulka lisaks COVID-19 haiguse vastu vaksineerimise tõendamisele ja COVID-19 haiguse läbipõdemise tõendamisele ka SARS-CoV-2 testi negatiivne tulemus. Nimetatud tingimus peab olema täidetud juhul, kui ei

esine muud punktis 2 või 3 nimetatud tingimust. Vastav riigipiiri ületamise järgsete nõuete leevendamine on põhjendatud, kuna Eesti riigisisene SARS-CoV-2 viiruse levik on väga laialdane ning sisse toodud juhtude mõju siinse epidemioloogilise olukorra muutumisele on marginaalne.

Oluline on, et SARS-CoV-2 test oleks tehtud võimalikult vahetult, kuid mitte rohkem kui 48 h enne piiriületamist. See ajaline piirang on põhjendatud, kuna ülemaailmselt domineerivalt leviva omikron tüve inkubatsiooni periood on ca kolm päeva¹ ning nakatunud inimene võib olla nakkusohklik kuni 1,5 päeva enne sümptomite teket. Seetõttu võimaldab 48 h enne reisi algust tehtud SARS-CoV-2 test ennetada reisimise vältel nakkuse edasi kandmise ja Eestisse sisse toomise riski.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 tunnistatakse kehtetuks punkti 2 alapunktid 18 ja 19. Alapunkt 18, millega testi alusel ei rakendata isolatsiooninõuet isikutele, kelle elukoht on Eesti Vabariigis Valga või Läti Vabariigis Valka omavalitsusüksuse haldusterritooriumil ning kes ületavad Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelist riigipiiri, ei ole enam vajalik tulenevalt käesoleva korraldusega kehtestatavast punktist 3, mille järgi Euroopa Liidu liikmesriigist saabujatele ei kohaldata liikumisvabaduse piirangut. Samuti kaotatakse sellega seoses punktis 3 regulatsioon osas (käesoleva korralduse punkti 1 alapunkti 3 muudatusega), mille kohaselt on testi negatiivse tulemuse alusel riigipiiri ületamise järgsest isolatsioonist vabastatud isikud, kes ületavad Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelist riigipiiri vähemalt kaks korda nädalas vältimatu piiriülese töötamise või õppimise eesmärgil.

Lisaks tunnistatakse kehtetuks punkti 2 alapunkt 19, mille kohaselt ei rakendata isolatsioonikohustust isikute suhtes, kes saavad Eestisse Euroopa Liidu rohelist nimekirja kantud riigist, mille viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on võrdne 75-ga või sellest väiksem ja kellel on sättes nimetatud kodaniku, elaniku, pikaajalise viisa omaniku või perekonnaliikme staatus.

Seega tunnistatakse kehtetuks senine regulatsioon, mille kohaselt sõltuvad riiki saabujale kehtivad piirangud lähteriigi haigestumise suhtarvudest. Samuti tunnistatakse kehtetuks punkti 3 regulatsioon, mille järgi teatud vanuses isikud, kes saabusid teatud nakatumisnäitajaga riikidest ei pidanud testi tegemisel isolatsiooni jääma.

Korralduse muudatusega kaotatakse muu hulgas senine käsitus, mille kohaselt riiki saabujale kehtivad piirangud sõltuvad lähteriigi haigestumise suhtarvust. Muudatus on põhjendatud, kuna paljud riigid on oluliselt muutnud oma testimise strateegiaid, mille tulemusel raporteeritud haigestumise suhtarvud ei pruugi peegeldada lähteriigi tegelikku epidemioloogilist olukorda. Seetõttu ei ole alust inimeste liikumisvabaduse piiramisel senist lähenemist enam kasutada, vaid tuleks hinnata isiku immuunkaitse olemasolu vaktsineerimise või läbipõdemise näol või nakkusohutust SARS-CoV-2 viiruse suhtes testimisega.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 3 sõnastatakse uuesti korralduse punkt 3 ja sätestatakse, et riigipiiri ületamise järgset liikumisvabaduse piirangut ehk isolatsioonikohustust ei rakendata ka juhul, kui isik saabub Eestisse Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigist, Šveitsi Konföderatsioonist, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigist, Andorra Vürstiriigist, Monaco Vürstiriigist, San Marino Vabariigist või Vatikani Linnriigist (Püha

¹ <https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1411031/retrieve> (kättesaadav seisuga 30.03.2022)

Tool). Nimetatud riikidest saabumise korral ei pea olema täidetud isolatsioonikohustusest vabanemiseks punktis 2 nimetatud tingimused.

Korralduse muudatusega leevendatakse oluliselt seni Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast ning Schengeni ala riikidest Eestisse saabuvatele isikutele kehtivaid piiriületamise järgseid meetmeid. Kui varem pidid Eestisse saabunud isikud sõltuvalt lähteriigi epidemioloogilisest olukorrast ja enda vaksineerimise või läbipõdemise staatusest Eestisse saabudes seitsme päeva jooksul oma liikumist piirama, siis korralduse muudatusega see meede kaotatakse. Nimetatud piirkondadest Eestisse saabujatele piiriületamise järel enam piiranguid ei rakendu, sõltumata isiku COVID-19 vastase vaksineerimise või läbipõdemise staatusest. Kirjeldatud leevendus on asjakohane, kuna nimetatud piirkondades on domineerivaks tüveks omikrontüvi, mis teadaolevalt põhjustab varasematest tüvedest kergema kuluga haigestumist.

Leevendust on proportsionaalne rakendada esialgu vaid sättes nimetatud riikidest saabujatele, kuna nimetatud piirkondades hinnatakse epidemioloogilist olukorda ja raporteeritakse sellest sarnastel alustel, nagu on ette näinud Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC)². Ühtlasi on nimetatud piirkonnas paiknevates riikides üldjuhul suur vaksineerimisega hõlmatus. ECDC liikmesriikide keskmine vaksineerimisega hõlmatus on 72,4%³, samal ajal on Eestis see näitaja 24. märtsi 2022. a seisuga 63,3%⁴ ehk palju madalam kui Euroopa keskmine. Lisaks sarnastele epidemioloogilise olukorra hindamise ja raporteerimise põhimõtetele ning suurele vaksineerimisega hõlmatusele on Euroopas kasutusel vaktsiinid, mis on saanud Euroopa Ravimiameti heakskiidu. See asjaolu annab kindluse, et Euroopa Liidust, Euroopa Majanduspiirkonnast ja Schengeni alalt Eestisse saabunud isikud on vaksineeritud vaktsiinidega, mille efektiivsus on kõrgelt hinnatud.

Sätte mõttega on kooskõlas tõlgendus, et kolmandatest riikidest eelnimetatud riikide kaudu Eestisse saabujatele kohaldub endiselt 7-päevane isolatsioonikohustus. See tähendab, et nimetatud riikide läbimine ei kaota isolatsioonikohustust, kui vahetult eelnevalt on saabunud kolmandast riigist.

Endiselt jääb kehtima kuni 18-aastase (kaasa arvatud) või 2021/2022. õppeaasta kestel 19-aastaseks saava ja üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või huvikoolis läbiviidavast õppe- ja kasvatustegevusest või noorsootöös asutuses toimuvast tegevusest või huvitegevusest osa võtva isiku erand, mis nüüdsest asub punkti 3 alapunktis 2.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 4 tunnistatakse kehtetuks korralduse punkt 4, sest punkti sisu tuuakse punkti 2 alapunkti 4¹. Otstarbekas on kogu testimist puudutav reguleerida ühes sättes.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 5 tunnistatakse kehtetuks ka punkti 6 alapunktid 3–5 ja 8 tulenevalt isolatsioonikohustusest vabanemise aluste hulka testi negatiivne tulemus lisamisest. Nimetatud sätetes on ette nähtud, et isik, kelle suhtes kohaldatakse elukohast või püsivast viibimiskohast lahkumise keeldu, võib lahkuda oma elukohast või püsivast viibimiskohast teatud eesmärgil (edasilükkamatute ja vältimatute töökohustuste täitmine, vältimatu perekondlik sündmus, hariduse omandamiseks või perekondliku sündmuse tõttu pöördumine

² [Maps in support of the Council Recommendation on a coordinated approach to travel measures in the EU \(europa.eu\) \(kättesaadav seisuga 28.03.2022\);](https://europa.eu/europa/et/press-releases/2022/03/28/01)

³ <https://vaccinetracker.ecdc.europa.eu/public/extensions/covid-19/vaccine-tracker.html#uptake-tab> (kättesaadav seisuga 28.03.2022);

⁴ <https://www.terviseamet.ee/et/koroonaviirus/koroonaviiruse-andmestik> (kättesaadav seisuga 28.03.2022).

tagasi riiki, kust ta Eestisse saabus). Kuna korralduse muudatusega võimaldatakse isikul igal juhul testi tegemisega vabaneda liikumisvabaduse piirangust, ei ole piiravad sätted enam asjakohased.

Samuti ei ole enam vajalik sätestada võimalust arstil isikut nakkusohutuks tunnistada. Vastav võimalus oli ette nähtud juhtudeks, kus haiguse läbi põdenud isikul ei olnud võimalik liikumispiirangust vabaneda põhjusel, et test oli jääkpositiivne. Sellisel juhul sai arst teha otsuse, et isik on nakkusohutu, kuigi andis positiivse testi. Kehtiva korralduse punkti 2 alapunkt 2 võimaldab vabastust liikumisvabaduse piirangust kõigile isikutele, kes on haiguse läbi põdenud ja testi tegemisest või diagnoosi kinnitamisest ei ole möödunud rohkem kui 180 päeva. Seega ei ole vastav erand enam vajalik.

Korralduse koostamisel hinnati lisaks kõiki teisi korralduse nr 305 nõudeid ja piiranguid ning nende jätkuvat vajalikkust. Muutmata jäänud piirangud on jätkuvalt vajalikud COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks. Hospitaliseerimist arvestava riskimaatriksi järgi on 28. märtsi 2022. a seisuga koroonaviiruse leviku riskitase kõrge. Võrreldes eelnevate nädalatega oli haigestumise languse tempo aeglustunud, kuid siiski võrdlemisi kõrge ehk 16%. Haigestumine oli langustrendis kõikides maakondades ja vanusrühmades. Olulist langust oli märgata ka üle 60-aastaste hulgas (27%), millest võib järeldada, et lähinädalatel hospitaliseerimist vajavate inimeste arv langeb. 28. märtsi 2022. a seisuga on seitsme päeva keskmine hospitaliseeritute arv 35,2 ning kokku on hospitaliseerituid 355. Sekvenerimise andmetel on omikrontüve osakaal ringlevates tüvedes ca 99%, mis on sarnane teiste Euroopa riikidega.

Kehtima jäävad piirangud on jätkuvalt erinevate alternatiividega võrreldes sobivad, vajalikud ja mõõdukad, pidades samal ajal silmas soovitud eesmärkide kaalukust (inimeste elu ja tervis, tervishoiusektori võimekus ning riigi põhiseaduslike ülesannete täitmise võimekus) ning inimeste õigusi ja vabadusi. Kõiki piiranguid hinnatakse regulaarselt ning muudetakse kohe, kui muutuvad piiranguid õigustavad objektiivsed alusandmed.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette, et korraldus jõustub 1. aprillil 2022. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Taimar Peterkop
Riigisekretär